

TILTAKSSTRATEGI

OG RETNINGSLINJER FOR JORDBRUKET I DRANGEDAL OG KRAGERØ 2020-2022

Strategien omhandler tilskudd etter ordningen «spesielle miljøtiltak i jordbruket» (SMIL) med følgende tiltaksområder:

- Planleggings og tilretteleggingsprosjekter
- Kulturlandskapstiltak
- Forurensingstiltak

INNHold

Bakgrunn	2
Lovverk	3
Søknadsfrist	3
Hvem kan søke om SMIL-tilskudd?	3
Søknad	3
Gjennomføring	3
Saksbehandling og retningslinjer for tildeling av tilskudd.....	4
Vedtaksbrev.....	4
Beskrivelse av aktuelle tiltak i SMIL-ordningen.....	5
Tilskudd til planleggings og tilretteleggingsprosjekter	5
Tilskudd til kulturlandskapstiltak og forurensingstiltak.....	5
Kulturlandskapstiltak.....	6
Forurensingstiltak.....	7
Prioritering av tiltaksområder i Drangedal og Kragerø 2020-2022	8

BAKGRUNN

I henhold til "Forskrift om tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket" § 8 skal "kommunen fastsette overordnede retningslinjer for hvordan søknader skal prioriteres". Kommunen skal utarbeide en kortfattet flerårig tiltaksstrategi med retningslinjer og forslag til prioriteringer. Retningslinjene utarbeides i dialog med Fylkesmannen og de lokale næringsorganisasjonene i jordbruket.

Tiltaksstrategi for jordbruket i Drangedal og Kragerø er retningsgivende for fordeling og prioriteringer av SMIL-midler i perioden 2020-2022.

Det skal jobbes for å holde landbruksarealer åpne og i drift i begge kommunene. Driveplikten etter jordlovas § 8 skal opplyses om til nye eiere av landbrukseiendommer og ha oversikt over ledige arealer som kan formidles til interesserte drivere slik at aktiv drift kan oppnås. En skal videre unngå nedbygging eller omdisponering av jordbruksarealer som er i drift og det ytes produksjonstilskudd for.

LOVVERK

Tilskudd til spesielle miljøtiltak i landbruket (SMIL) reguleres av «forskrift om tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket»

Formålet med ordningen er å *fremme ivaretagelse av natur- og kulturminneverdiene i jordbrukets kulturlandskap og redusere forurensingen fra jordbruket.*

Tilskudd etter denne forskriften skal gå til tiltak som går utover det som kan forventes gjennom vanlige jordbruksdriften. Tilskudd etter denne forskriften skal prioriteres ut fra lokale målsettinger og strategier.

SØKNADSFRIST

Søknadsfrist er 15. mars. Opplysninger om ordningen og søknadsfrist opplyses om på kommunenes hjemmesider www.drangedal.kommune.no og www.kragero.kommune.no og med annonse i lokalavisene.

HVEM KAN SØKE OM SMIL-TILSKUDD?

Søkere må oppfylle vilkårene i forskrift 19. desember 2014 nr. 1817 om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket (PT-forskriften) § 2 og § 3 eller § 4 for å søke om SMIL-midler.

Søker/foretak må disponere areal, drive aktivt på det tidspunkt eller i den perioden som fremgår av jordbruksavtalen, og følge de miljøkrav som gjelder for dette arealet, jf. PT-forskriften § 4. Dette innebærer at **søker må drive aktivt på søknadstidspunktet**. Tilskudd kan også innvilges eier av landbrukseiendom dersom det foregår en produksjon på landbrukseiendommen som oppfyller vilkårene for tilskudd etter PT-forskriften.

SØKNAD

Søknadsskjema utarbeidet av Landbruksdirektoratet skal benyttes ved søknad. Følgende skal vedlegges søknaden:

- Plan med beskrivelse og kartfesting av miljøtiltaket
- Gjødslingsplan
- Sprøytejournal
- Kart over jordbruksarealer (alt eid og leid jordbruksareal som foretaket til enhver tid disponerer).

GJENNOMFØRING

Frist for gjennomføring av prosjekt/tiltak er 3 år fra tilskuddet ble innvilget med mindre kommunen setter en kortere frist. Fristen skrives i vedtaksbrevet. Fristen kan etter søknad forlenges med inntil 2 år slik at maksimal arbeidsfrist blir 5 år fra innvilgningstidspunktet. Dersom søknaden skyldes tørke i

vekstsesongen 2018 skal kommunen innvilge forlenget gjennomføringsfrist med ett år.

SAKSBEHANDLING OG RETNINGSLINJER FOR TILDELING AV TILSKUDD

Det er kommunene som har saksbehandlingsansvaret for tilskuddene, og som lager retningslinjer for tilskudd. Retningslinjene utarbeides i dialog med Fylkesmannen og de lokale næringsorganisasjonene i jordbruket. Det settes vilkår for utbetaling av tilskudd i den enkelte sak. Vilkårene må være i samsvar med tiltakenes formål.

Søknadsfrist er 15. mars i begge kommuner. Tildeling av midler skjer etter en samlet vurdering av samtlige søknader. Innkomne søknader diskuteres med faglagene før tildeling. Dersom søknaden ikke er innenfor formålet med ordningen, kan kommunen avslå søknaden uten å diskutere dette med faglagene.

Alle søknader skal være godkjent og avgjort av kommunen før tiltaket påbegynnes. Det gis ikke tilskudd til tiltak som allerede er påbegynt eller utført.

VEDTAKSBREV

Tilsagn om tilskuddsbeløp på grunnlag av innvilget søknad skal bekreftes med et vedtaksbrev fra kommunen. Dette er et enkeltvedtak jf. forvaltningsloven §2 første ledd bokstav b.

Vedtaksbrevet til søkeren med eventuelle vedlegg skal inneholde:

- Formål og hva slags tiltak tilskuddet forutsettes benyttet til
- Tilskuddsbeløp
- Utbetalingsordning
- Frist for gjennomføring av tiltaket og eventuelt andre vilkår som settes for bruken av midlene
- Krav til rapportering
- Kontrolltiltak som blir iverksatt, men henvisning til § 9 i forskriften
- Mulige reaksjonsformer dersom mottaker ikke opptre i samsvar med forutsetningene i tilskuddet, men henvisning til § 10 i forskriften
- Opplysninger om klageadgang, med henvisning til § 8 i forskriften.

Søker gjøres oppmerksom på at innvilgning av tilskudd ikke innebærer at tiltaket er godkjent med hensyn til annet regelverk. Før gjennomføring av tiltaket må derfor søker gjøre seg kjent med aktuelle bestemmelser i andre lover og forskrifter, f.eks. plan og bygningsloven, kulturminneloven, naturmangfoldloven, vannressursloven og forurensningsforskriften.

Kommunen skal vurdere de miljørettslige prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 ved behandling av SMIL-søknader. Vurderingen av prinsippene skal komme til uttrykk i vedtaksbrevet.

BESKRIVELSE AV AKTUELLE TILTAK I SMIL-ORDNINGEN

Tabellen gir en kort oversikt over aktuelle tiltak. Tiltakene er videre beskrevet nedenfor.

Type tiltak	
PLANLEGGING OG TILRETTELEGGINGSPROSJEKTER	
Planlegging og tilrettelegging	✓ Større helhetlige prosjekter over større områder
KULTURLANDSKAP	
Biologisk mangfold	✓ Kulturmark ✓ Trua natur, - utvalgte naturtyper og prioriterte arter ✓ Pollinerende insekter ✓ Fjerning av fremmede skadelige arter ✓ Skog og utmark
Friluftsliv og tilgjengelighet	✓ Tilgjengelighet og opplevelser i landskapet
Kulturminner og kulturmiljøer	✓ Ivaretagelse av kulturminner og kulturmiljøer, inkludert verneverdige bygninger
FORURENSINGSTILTAK	
Avrenning til vann	✓ Utbedring og supplering av hydrotekniske anlegg, kumdammer, gjenåpning av bekkelukkinger mm. ✓ Erosjonssikring av elve- og bekkekanter, flomdempende tiltak mm. ✓ Fangdammer, andre økologiske rensetiltak ✓ Miljøplantinger ✓ Omlegging fra drift med åpen åker til mer miljøvennlige og ekstensiv planteproduksjon på spesielt erosjonsutsatte arealer ✓ Tiltak mot avrenning fra veksthus ✓ Andre tiltak (etter forskriftens formål)
Utslipp til luft	✓ Dekke over eksisterende gjødsellager
Plantevernmidler	✓ Rensetiltak for å redusere tap av plantevernmidler

TILSKUDD TIL PLANLEGGINGS OG TILRETTELEGGINGSPROSJEKTER

Formålet med slike prosjekter er å legge forholdene til rette for større helhetlige prosjekter over større områder, for eksempel knyttet til et vassdrag eller ei grend. Slike prosjekter bør lede frem til gode og konkrete kulturlandskaps og forurensingstiltak.

Det kan innvilges engangstilskudd med inntil 100 % av godkjent kostnadsoverslag, men det er ønskelig med delfinansiering i form av egeninnsats eller finansiering fra andre interessenter eller samarbeidspartnere.

TILSKUDD TIL KULTURLANDSKAPSTILTAK OG FORURENSINGSTILTAK

Det kan gis tilskudd til gjennomføring av tiltak som ivaretar natur- og kulturminneverdier i kulturlandskapet (kulturlandskapstiltak) og tiltak som bidrar til å redusere forurensing eller risiko for

forurensing fra jordbruket (forurensingstiltak).

KULTURLANDSKAPSTILTAK

Det kan gis tilskudd til kulturlandskapstiltak som gjennom istandsetting, skjøtsel og vedlikehold ivaretar natur- og kulturminneverdier i jordbrukets kulturlandskap.

Biologisk mangfold

Biologisk mangfold er mangfoldet av økosystemer, arter og genetiske variasjoner innenfor artene, og de økologiske sammenhengene mellom disse komponentene.

Gammel kulturmark er arealer med vegetasjon utformet ved slått, beiting, styving, brenning eller andre driftsformer gjennom en lang periode, ofte uten tilførsel av gjødsel, og med et plante- og dyreliv som skiller seg fra det som ellers kan være vanlig i området.

Tiltak som kan bidra til å fremme, bevare og ivareta biologisk mangfold i kulturlandskapet og ivareta gammel kulturmark.

Trua natur, - utvalgte naturtyper og prioriterte arter. Det kan gis tilskudd for å ta vare på og istandsetting av trua natur og utvalgte naturtyper.

Pollinerende insekter. Det kan gis tilskudd til pollinatorvennlige tiltak. Aktiv skjøtsel av kulturlandskapet og tilrettelegging for pollinatorer i jordbruket kan bidra til å sikre leveområdene for pollinerende insekter.

Fjerning av fremmede skadelige arter. Fjerning av fremmede skadelige arter i jordbruket kan ivareta eller gi økt biologisk mangfold.

Skog og utmark. Tiltak for å fremme biologisk mangfold i skog og utmark omfattes bare dersom den aktuelle lokaliteten er gammel kulturmark. Dette kan for eksempel være utslåtter eller seterområder.

Etablering av beite på areal som ikke kan klassifiseres som gammel kulturmark (f.eks. i skog / utmark) er ikke et SMIL-tiltak. Det kan vurderes om slike tiltak kan være aktuelle innenfor ordningen "tiltak i beiteområder".

Friluftsliv og tilgjengelighet

Tilgjengelighet og opplevelser i landskapet. Tiltak som øker muligheter for rekreasjon og friluftsliv i jordbrukets kulturlandskap. Tiltak som legger til rette for ferdsel til fots og opplevelser i jordbruksområder og sikre tilgjengeligheten til kulturminner og kulturmiljøer for allmennheten.

Kulturminner og kulturmiljøer

Ivaretagelse av kulturminner og kulturmiljøer, inkludert verneverdige bygninger

Med kulturminner menes alle spor etter menneskelig virksomhet i vårt fysiske miljø, herunder lokaliteter som det knytter seg historiske hendelser, tro og tradisjon til. Med kulturmiljøer mener

områder hvor kulturminner inngår som del av en større helhet eller sammenheng, jf. § 2 i kulturminneloven.

Kulturminnemyndighetene har ansvar for kulturminner og kulturmiljøer som er fredet etter lov om kulturminner. Disse skal behandles særskilt og skal normalt ikke prioriteres for SMIL tilskudd.

Alle tiltak som gjelder kulturminner og kulturmiljøer bør gjennomføres etter prinsipper som kulturminneforvaltningen legger til grunn.

FORURENSINGSTILTAK

Det kan gis tilskudd til tiltak som reduserer risikoen for erosjon på jordbruksarealer og i vannløp som reduserer avrenning av næringsstoffer fra jordbruksarealer eller som reduserer forurensende utslipp fra jordbruket til jord, luft og vann.

Avrenning til vann

Utbedring og supplering av hydrotekniske anlegg, kumdammer, gjenåpning av bekelukkinger mm.

Tiltak kan gjennomføres på jordbruksarealer og/eller i vannløp. Vanlig grøfting/drenering av jordbruksareal faller utenfor denne forskriftens formål. *Hensikten er å redusere risikoen for erosjon og avrenning av næringsstoffer.*

Erosjonssikring av elve- og bekkekanter, flomdempende tiltak mm. Tiltak som forsinker avrenning og som ved kraftig nedbør kan redusere flomtopper og erosjon. *Formålet er å bremse opp vannet for å unngå høy flomtopp nedstrøms.*

Fangdammer, andre økologiske rensetiltak. Fangdammer og andre økologiske rensetiltak skal redusere negative miljøvirkninger av erosjon og avrenning av næringsstoffer og plantevernmiddelester ved hjelp av naturens selvrensingsevne. Aktuelle tiltak er etablering av fangdammer, renseparker og vegetasjonssoner.

Miljøplantinger. Miljøplanting vil si klimaplanting/leplanting dvs. etablering av varig vegetasjon som le for å beskytte jordbruksområder og for å bedre klimaet for planter og husdyr.

Omlegging fra drift med åpen åker til mer miljøvennlig og ekstensiv planteproduksjon på spesielt erosjonsutsatte arealer. Det kan gis engangstilskudd til tiltak forbundet med omlegging til planteproduksjon som gir bedre beskyttelse mot erosjon. Omlegging bør ha et varig perspektiv. De mest aktuelle tiltakene er tilrettelegging for beiting av husdyr og høyproduksjon.

Tiltak mot avrenning fra veksthus. Tiltak for å samle opp avrenningsvann eller tiltak for å redusere forurensning fra veksthus kan omfattes av denne ordningen.

Andre tiltak. Det kan også være aktuelt med tiltak for å redusere eller hindre avrenning fra husdyrgjødsel i utekveer og samleplasser for beitedyr, avrenning fra rundballer mm. Det bør imidlertid være tiltak med tilknytning til eksisterende driftsbygning eller driftsopplegg.

Utslipp til luft

Dekke over eksisterende gjødsellager. Det kan gis engangstilskudd til etablering av dekke over eksisterende gjødsellager.

Plantevernmidler

Rensetiltak for å redusere tap av plantevernmidler. Det kan f.eks. gis støtte til spesielle investeringer som reduserer risiko for tap av plantevernmidler, eksempelvis biobed ved påfyllingsplasser og lignende.

PRIORITERING AV TILTAKSOMRÅDER I DRANGEDAL OG KRAGERØ 2020-2022

1. Biologisk mangfold

- a. Kulturmark
- b. Trua natur, - utvalgte naturtyper og prioriterte arter
- c. Pollinerende insekter
- d. Fjerning av fremmede skadelige arter
- e. Skog og utmark

2. Friluftsliv og tilgjengelighet

- a. Tilgjengelighet og opplevelser i landskapet

3. Kulturminner og kulturmiljøer

- a. Ivaretagelse av kulturminner og kulturmiljøer, inkludert verneverdige bygninger

4. Planlegging og tilrettelegging

5. Avrenning til vann

- a. Utbedring og supplering av hydrotekniske anlegg, kumdammer, gjenåpning av bekkelukkinger mm.
- b. Erosjonssikring av elve- og bekkekanter, flomdempende tiltak mm.
- c. Fangdammer, andre økologiske renssetiltak
- d. Miljøplantinger
- e. Omlegging fra drift med åpen åker til mer miljøvennlige og ekstensiv planteproduksjon på spesielt erosjonsutsatte arealer
- f. Tiltak mot avrenning fra veksthus
- g. Andre tiltak etter forskriftens formål

6. Utslipp til luft

- a. Dekke over eksisterende gjødsellager

7. Plantevernmidler

- a. Rensetiltak for å redusere tap av plantevernmidler

8. Andre tiltak etter forskriftens formål